

Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse ja kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse muutmise seadus

§ 1. Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse muutmine

Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 7 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise viisid on haldusüksuste ühinemine ja liitumine. Haldusüksuste ühinemine on kahe või enama kohaliku omavalitsuse üksuse ühinemise tulemusena uue kohaliku omavalitsuse üksuse moodustamine. Haldusüksuste liitumine on ühe kohaliku omavalitsuse üksuse suurenemine, kui sellega liitub üks või mitu piirnevat kohaliku omavalitsuse üksust.

(1²) Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise kohta seaduses sätestatud kohaldatakse ka kohaliku omavalitsuse üksuste liitumisel, kui seadus ei sätesta teisiti.“;

2) paragrahvi 7 lõike 2 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) territooriumiosa ühe haldusüksuse koosseisust teise temaga piirneva haldusüksuse koosseisu arvamisel;“;

3) paragrahvi 7 lõike 5 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui algatatakse haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuse piiride muutmine territooriumiosa üleandmisega teise haldusüksuse koosseisu, arvestatakse järgmisi asjaolusid:“;

4) paragrahvi 7¹ täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui haldusüksuse piiride muutmisel arvatakse ühe haldusüksuse koosseisust teise koosseisu katastriüksus, siis otsustatakse see muudatus käesoleva paragrahvi lõike 3 esimeses lauses nimetatud Vabariigi Valitsuse õigusaktiga. Sel juhul kantakse muudatus maakatastri kaardile Vabariigi Valitsuse määruse alusel ning käesoleva seaduse § 6 lõikes 5¹ nimetatud valdkonna eest vastutava ministri määrusega seda ei kehtestata.“;

5) paragrahvi 9¹ täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui ühinevad kohaliku omavalitsuse üksused kavatsevad kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse §-s 5¹ nimetatud ühinemistoetust kasutada investeeringute finantseerimiseks, tuleb ühinemislepingule lisada haldusterritoriaalse korralduse muutmiseiga kaasnevate investeeringute kava koos prognoositava maksumusega.“;

6) paragrahvi 10 lõike 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Haldusterritoriaalse korralduse muutmise kohta Vabariigi Valitsuse antud määruse jõustumise päevast alates kuni valimistulemuste väljakuulutamise päevani peavad asjaomased ühinevad kohaliku omavalitsuse üksused üksteist informeerima kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 34 lõike 2 punktides 1–3, 5² ja 7 ning lõikes 7 nimetatud võlakohustuse ja muu tulevastel eelarveaastatel raha väljamaksmist nõudva pikaajalise kohustuse võtmise kavatsusest, kui kohustuse võtmist ei ole kavandatud eelarves või eelarvestrateegias.“;

7) seaduse 3. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3. peatükk

Haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuse piiride muutmise järgsed tegevused“;

8) paragrahvi 14¹ pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 14¹. Haldusterritoriaalse korralduse ja haldusüksuse piiride muudatuse rakendamine“;

9) paragrahvi 14¹ lõiget 4¹ täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Liitumise tulemusena moodustunud kohaliku omavalitsuse üksus ei pea kehtestama uusi õigusakte, vaid võib vajaduse korral muuta selle kohaliku omavalitsuse üksuse õigusakte, kellega avalik-õigusliku juriidilise isikuna lõppenud kohaliku omavalitsuse üksused liitusid.“;

10) paragrahvi 14¹ lõiget 14 täiendatakse teise ja kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

„Esimeses lauses sätestatud ei kohaldata kohaliku omavalitsuse üksuste liitumise tulemusena moodustunud omavalitsusüksuse puhul. Sel juhul jätkavad tegevust selle kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutused, kellega liitunud omavalitsusüksus liideti, ning liitumisel avalik-õigusliku juriidilise isikuna lõppenud omavalitsusüksuse ametiasutuste tegevus lõpetatakse.“;

11) paragrahv 14² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 14². Maksude ja toetuste ülekandmine pärast ühinemist ning territooriumiosa üleandmist

(1) Kohaliku omavalitsuse üksustele edasi antavad maksud ja riigieelarvest antavad toetused kantakse kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamisel arvates kuni eelarveaasta lõpuni ühinenud kohaliku omavalitsuse üksustele.

(2) Territooriumiosa üleandmisel teise kohaliku omavalitsuse üksuse koosseisu kantakse üleantud territooriumiosaga seotud edasi antavad maksud ja riigieelarvest antavad toetused kuni eelarveaasta lõpuni selle kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse, kelle koosseisust territooriumiosa välja arvati.“;

12) seadust täiendatakse §-ga 14³ järgmises sõnastuses:

„§ 14³. Enne territooriumiosa üleandmist tekkinud maksukohustuste laekumine

(1) Kui residendist füüsilise isiku elukoht oli territooriumiosal, mis arvati teise kohaliku omavalitsuse üksuse koosseisu, laekub tema enne territooriumiosa üleandmist tekkinud maksukohustuselt tasumisele kuuluv tulumaks selle kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse, kelle koosseisust territooriumiosa välja arvati.

(2) Teise kohaliku omavalitsuse üksuse koosseisu arvatud territooriumiosal asuvalt maalt enne territooriumiosa üleandmist tasumisele kuuluv maamaks laekub selle kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse, kelle koosseisust territooriumiosa välja arvati.

(3) Teise kohaliku omavalitsuse üksuse koosseisu arvatud territooriumiosal keskkonnakasutuse eest enne territooriumiosa üleandmist tasumisele kuuluv keskkonnatasu laekub selle kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvesse, kelle koosseisust territooriumiosa välja arvati.“;

13) seadust täiendatakse enne § 15 4. peatüki pealkirjaga järgmises sõnastuses:

**„4. peatükk
Lõppsätted“.**

§ 2. Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahv 3 tunnistatakse kehtetuks;

2) paragrahvi 4 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

3) seadust täiendatakse §-ga 5¹ järgmises sõnastuses:

„§ 5¹. Ühinemistoetuse maksmise põhimõtted ja kord

(1) Riigieelarvest eraldatakse ühinemise tulemusel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksusele ühinemistoetust 30 eurot elaniku kohta, kuid mitte rohkem kui 700 000 eurot.

(2) Kui ühinemise tulemusel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksuse koosseisu antakse üle territooriumiosa, arvestatakse territooriumiosa elanike arvuga käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toetuse arvutamisel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ühinemistoetust eraldatakse järgmiste toimingute kulude katteks:

- 1) ühinemisega seotud uuringute ja analüüside tegemine ning konsultatsioonide andmine;
- 2) valla või linna elanike arvamuse väljaselgitamine;
- 3) omavalitsusüksuse nime, piiride ja liigi muutmisega seotud toimingud;
- 4) omavalitsusüksuse ametiasutuste ja ametiasutuste hallatavate asutuste ümberkorraldamine ning hüvitiste ja volikogude algatatud ühinemise korral preemiate maksmine;
- 5) ühekordse hüvitise maksmine asjaomase omavalitsusüksuse volikogu esimehele, vallavanemale ja linnapeale nende volituste lõppemisel kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 54¹ lõigetes 3 ja 3¹ sätestatud juhtudel;
- 6) avalike teenuste osutamisega seonduvate kulude katmine;
- 7) ühinemisest tingitud kohaliku omavalitsuse üksuste infosüsteemide, e-teenuste ja veebilehtede kokkuviiimine;
- 8) arengukavas ettenähtud või ühinemislepingus kokkulepitud investeeringute finantseerimine.

(4) Ühinemise tulemusel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksusele käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ühinemistoetuse arvutamisel võetakse aluseks elanike arv rahvastikuregistri andmetel ühinemise tulemusel moodustunud kohaliku omavalitsuse ühinemise aastale järgneva aasta 1. jaanuari seisuga. Ühinemistoetus arvutatakse 1000 euro täpsusega.

(5) Ühinemistoetus kantakse ühinemise tulemusel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksusele üle hiljemalt nimetatud kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise aastale järgneva aasta esimese poolaasta lõpuks.“;

4) paragrahvi 6 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 6. Ühinemisest tingitud riigieelarveliste toetuste vähenemise kompenseerimine“;

5) paragrahvi 6 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahvi 6 lõike 6 teises lauses asendatakse sõna „kaheksa“ sõnaga „nelja“;

7) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Käesoleva seaduse §-s 5¹ nimetatud ühinemistoetust makstakse ka kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise korral, kes moodustasid 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval.“.

§ 3. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2026. aasta 1. märtsil.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2025

Algatab Vabariigi Valitsus

(allkirjastatud digitaalselt)